

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työntekijäin eläkelain
sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yksityisen sektorin työeläkelakien eläketapahtuman ja eläkeiän täyttämisen välistä eli niin sanottua tulevaa aikaa sekä tälle ajalle määrättävän eläkkeen laskemista koskevia säännöksiä.

Ehdotuksen mukaan sairausvakuutuslain mukaiset päivärahopäivät samoin kuin ne päivät, joilta työkyvyttömyyden perusteella on suoritettu vastaavaa korvausta jonkin muun lain mukaan, jätettäisiin huomioon ottamatta tulevan ajan oikeutta määrättäessä samaan tapaan kuin työttömyyspäivien ja opintovapaan osalta nykyisin menetellään.

Tulevalle ajalle määrättävän eläkkeen laskutapa koskevien työntekijäin eläkelain säännösten muuttamisen lähtökohtana on, että tuleva aika luettaisiin eläkkeeseen oikeuttavaksi pääsääntöisesti vähintään kuuden kuukauden työsuhteen perusteella. Siinä tapauksessa, että tuleva aika otetaan huomioon tätä lyhyemmän työsuhteen johdosta, ehdotetaan sanotulle ajalle määrättävä eläke laskettavaksi erikseen eläketapahtumaa edeltäneiden noin kahden vuoden aikana jatkuneiden työsuhteiden työsuhte-aikojan ja eläkkeen perusteena olevien palkko-

jen keskimäärän perusteella. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaisen tulevaa aikaa vastaavan palkan laskutapa ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös työntekijäin eläkelain mukainen työskentely otetaan tietyin edellytyksin sanottua palkkaa laskettaessa huomioon. Maatalousyrittäjien eläkelakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tulevan ajan eläkkeen perusteena oleva työtulo määräytyisi pääsääntöisesti eläketapahtumaa edeltäneen neljän vuoden työtulojen perusteella ja yrittäjien eläkelakia siten, että yrittäjän toiminta jaksotettaisiin tietyin edellytyksin eri jaksoiksi, jolloin eläkkeen perusteena oleva työtulo myös tulevan ajan osalta määräytyisi viimeiselle jaksolle vahvistettujen työtulojen perusteella.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysoikeuden laskusääntöä siten, että työttömyysoikeuden laskettaisiin todellisen työttömyysajan perusteella silloin, kun työntekijä on ottanut vastaan osa-aikatyötä tai tekee lyhennettyä työpäivää.

Tarkoituksena on, että ehdotetut muutokset tulevat voimaan vuoden 1989 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	LAKITEKSTIT	11
1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset	3	1. Laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta	11
1.1. Eläketurvan säilyminen täysitehoisena	3	2. Laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työn	
1.2. Eläkkeen määräytymisestä	4	tekijäin eläkelain 7 §:n muuttamisesta	13
1.2.1. Voimassa oleva lainsäädäntö	4	3. Laki maatalousyrittäjien 6 c ja 8 §:n muutta-	
1.2.2. Eläkkeen määräytymistä koskevat		misesta	14
muutosehdotukset	5	4. Laki yrittäjien eläkelain 7 §:n muuttamisesta ..	14
1.3. Työttömyysoikeudet	7	5. Laki merimieseläkelain 12 ja 16 b §:n muutta-	
2. Asian valmistelu	7	misesta	15
3. Esityksen taloudelliset vaikutukset	7	LIITE	17
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	8	Rinnakkaistekstit	17
1. Lakiehdotusten perustelut	8	1. Laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta	17
1.1. Työntekijäin eläkelaki	8	2. Laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työn-	
1.2. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työn-		tekijäin eläkelain 7 §:n muuttamisesta	20
tekijäin eläkelaki	9	3. Laki maatalousyrittäjien 6 c ja 8 §:n muut-	
1.3. Maatalousyrittäjien eläkelaki	9	tamisesta	23
1.4. Yrittäjien eläkelaki	9	4. Laki yrittäjien eläkelain 7 §:n muuttamisesta ..	24
1.5. Merimieseläkelaki	10	5. Laki merimieseläkelain 12 ja 16 b §:n muutta-	
2. Voimaantulo	10	misesta	24

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Eläketurvan säilyminen täysitehoisena

Työeläkkeen tarkoituksena on turvata työssäoloaikana saavutetun toimeentulon tason kohtuullinen säilyminen eläkeaikana. Tämän mukaisesti eläke määräytyy työssäoloajan ja työstä saadun palkan perusteella. Työkyvyttömyyden varalta eläkkeen taso turvataan lukeamalla työssäoloajan veroiseksi eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän saavuttamisen välinen aika eli niin sanottu tuleva aika. Työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen tulevan ajan sisältävänä täysitehoisena eläkkeenä edellyttää, että työkyvyttömyys on alkanut työsuhteen kestäessä tai, ettei viimeisen työsuhteen päättymisestä ole kulunut kovin pitkää, pääsääntöisesti vuotta pitempää aikaa, jona työntekijän katsotaan työsuhteen päättymisestä huolimatta edelleen kuuluvan työeläketurvan piiriin. Muussa tapauksessa eläke jää vapaakirjaksi eli eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi luetaan vain tosiasiallinen työssäoloaika. Myös yksilöllinen varhaiseläke, työttömyyseläke ja perhe-eläke määräytyvät samalla tavoin kuin työkyvyttömyyseläke.

Työntekijäin eläkelain (395/61, jäljempänä TEL) 6 §:n 3 momentin mukaan mainittua vuoden eli 360 päivän pituista jälkikarenssiaikaa laskettaessa jätetään huomioon ottamatta ne päivät, joina työntekijä on ollut opintovapaalaisena (273/79) tarkoitettulla opintovapaalla sekä päivät, joilta työntekijä on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista päivärahaa. Lisäksi naispuolisella työntekijällä oikeus tulevaan aikaan säilyy enintään yhdeksän vuoden ajan, jos hänellä on koko tämän ajan ollut kolme vuotta nuorempi lapsi.

Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62, jäljempänä LEL) mukaan tulevaa aikaa vastaava palkka otetaan huomioon, jos työntekijä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian

tai vamman saamista lähinnä edeltäneen 540 päivän aikana ansainnut sanotussa laissa tarkoitettussa työssä vähintään 10 328 markkaa (ilmaistuna vuoden 1988 tasossa). Muutoin jälkikarenssiajan laskemista koskevat säännökset ovat samansisältöiset kuin TEL:ssä on säädetty. Maatalousyrittäjien eläkelain (467/69, jäljempänä MYEL) ja yrittäjien eläkelain (468/69, jäljempänä YEL) sekä merimieseläkelain (72/56) mukaan samoin kuin julkisen sektorin eläkejärjestelmissä tuleva aika otetaan eläkkeeseen oikeuttavana huomioon samoin perustein kuin TEL:n mukaan.

Jälkikarenssiaika lasketaan päivän tarkuudella mukaan lukien myös sellaiset päivät, joilta työntekijä on saanut työkyvyttömyyden vuoksi päivärahaa sairausvakuutuslain mukaan. Eräissä poikkeuksellisissa tilanteissa tämä saattaa johtaa siihen, että eläketapahtuman sattuessa työsuhteen päättymisestä on jo ehtinyt kulua niin pitkä aika, ettei eläkettä määrättäessä voida lukea eläkkeeseen oikeuttavaksi eläkeikään jäljellä olevaa aikaa. Työkyvyttömyyseläkkeiden osalta ongelmia ei ole esiintynyt, koska työkyvyttömyyden katsotaan yleensä alkaneen jo silloin, kun päivärahaa on ryhdytty sairausvakuutuslain mukaan maksamaan. Sen sijaan työttömyyseläkettä määrättäessä työntekijän katsotaan joutuneen työttömäksi pääsääntöisesti sinä päivänä, jolta hänelle suoritettiin laissa tarkoitettun 60 viimeisen viikon aikana ensimmäisen kerran työttömyyspäivärahaa. Näin ollen työttömyyseläke saatetaan jäädä vapaakirjäläkkeeksi sen vuoksi, että työntekijän ilmoittautuminen työvoimatoimistoon työttömäksi työnhakijaksi viivästyy työsuhteen päättymisen jälkeen olleen työkyvyttömyysjakson vuoksi.

Näiden tilanteiden välttämiseksi ehdotetaan, että jälkikarenssiaikaa laskettaessa jätettäisiin huomioon ottamatta myös tällaiset työttömyyspäivärahan suorittamisen esteenä olevat työkyvyttömyyspäivät, joilta työntekijä on saanut päivärahaa sairausvakuutuslain mukaan. Sama koskisi myös sellaisia päiviä, joilta työntekijä olisi saanut päivärahaa, mutta sitä ei ole

jäänyt maksettavaksi työntekijälle suoritetun muun lain, esimerkiksi tapaturma- tai liikennevakuutuslain mukaisen, päivärahaan nähden ensisijaisen vastaavan korvauksen vuoksi.

Toisaalta ei ole tarpeellista eikä hallinnollisesti mielekästäkään huomioon ottaen myös taloudelliset näkökohdat, että jokaisen eläkehakemuksen johdosta selvitettäisiin kaikkien tällaisten korvauspäivien lukumäärä. Täysitehoisen eläketurvan säilyttämiseksi riittäisi, että jälkikarenssiaikaa laskettaessa otetaan huomioon edellä tarkoitettujen päivien lukumäärä viimeisen kahden vuoden ajalta ennen eläketapahtumaa. Tämän selvittämiseksi eläkehakemuslomaketta täydennettäisiin maininnalla työntekijän saamista päivärahoista tai muista vastaavista korvauksista.

Vaikka lähtökohtana on, että sanotut päivät jätetään huomioon ottamatta työntekijän ilmoitettua yleensä eläkehakemuksessaan saamista korvauksista eläkelaitokselle, tarkoituksena ei ole estää eläkelaitosta oma-aloitteisesti selvittämästä näiden päivien lukumäärää. Eläkelaitoksen tulisikin tutkia, onko työntekijä saanut päivärahaa tai vastaavaa muuta korvausta, jos se esimerkiksi eläkehakemusasiakirjoista tai muutoin havaitsee, että siihen on aihetta.

Muutos toteutettaisiin lisäämällä tarvittavat säännökset TEL:n 6 §:n 3 momenttiin. Vastaaavat säännökset sisällytettäisiin myös LEL:n 7 §:ään ja merimieseläkelain 12 §:ään. Viittaussäännösten kautta säännökset tulisivat sovellettaviksi myös yrittäjien eläkejärjestelmissä. Koska yksilöllinen varhaiseläke, työttömyyseläke ja perhe-eläke määräytyvät samalla tavoin kuin työkyvyttömyyseläke, ehdotettu muutos koskisi myös näitä eläkemuotoja. Ehdotetut muutokset on tarkoitettu toteuttaa myös julkisen sektorin eläkejärjestelmissä.

1.2. Eläkkeen määräytymisestä

1.2.1. Voimassa oleva lainsäädäntö

Työntekijän työhistoria koostuu monessa tapauksessa useasta eri työsuhteesta ja yrittäjätoiminnasta. Eläkettä karttuu erikseen jokaisesta erillisestä työ- tai palvelussuhteesta taikka yrittäjänä tehdystä työstä. Työsuhteet ovat myös voineet kuulua usean eri työeläkelain piiriin. Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen määräytyy yleensä sen eläkelain mukaan, jon-

ka piiriin työntekijä on viimeksi kuulunut. Pääsääntöisesti tämän viimeisen työsuhteen perusteella eläkkeeseen oikeuttavaksi luetaan myös eläkeikään jäljellä oleva aika.

Nykyisen TEL:n 6 §:n 3 momentin mukaan tuleva aika liitetään vähintään neljä kuukautta jatkuneeseen työsuhteeseen tai yrittäjätoimintaan. Jollei työntekijällä ole ollut jälkikarenssiaikana ennen eläketapahtumaa yhtäkään vähintään neljän kuukauden pituista työsuhdetta tai yrittäjäjaksoa, tuleva aika luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi neljää kuukautta lyhyemmänkin, jopa yhden kuukauden työsuhteen perusteella.

Jos työntekijä on kuitenkin TEL:n mukaisen työsuhteen päättymisen jälkeen ansainnut LEL:n piiriin kuuluvissa töissä 7 §:n 1 momentissa tarkoitettun markkamäärän, oikeus tulevaa aikaa vastaavaan palkkaan määräytyy LEL:n mukaan. Kahden tai useamman rinnakkain jatkuneen työsuhteen tai yrittäjätoiminnan perusteella tuleva aika otetaan huomioon, jos jälkikarenssiaikana päättynyt työskentely on jatkunut rinnakkaisena neljän kuukauden ajan.

Eläkkeen perusteena olevan palkan ja työtulon määräytyminen vaihtelee myös tulevan ajan eläkettä määrittäessä eri eläkelaeissa. TEL:n mukaan tulevan ajan eläkkeen perusteena oleva palkka on sama kuin sen yleensä viimeisen työsuhteen eläkkeen perusteena oleva palkka, johon tuleva aika liitetään. Eläke määräytyy siten ikään kuin työntekijä olisi jatkanut viimeisessä työsuhteessaan eläkeikään saakka. Lyhimmillään tulevan ajan eläke voi perustua yhden kuukauden työsuhteeseen.

LEL:n mukaan tulevaa aikaa vastaava palkka määräytyy keskiansioiden perusteella lasketuna niiltä vuosilta, joina saadut ansiot ovat vähintään 10 328 markkaa (vuonna 1988). Työkyvyttömyyteen johtaneen sairauden alkamisen jälkeen saadut ansiot jätetään huomioon ottamatta. Työttömyyspäivien eläketurvaa alentava vaikutus estetään siten, että keskiansiota laskettaessa ei oteta huomioon aikaa, jolta työntekijä on ennen eläketapahtumaa välittömästi edeltäneen kalenterivuoden alkua saanut työttömyyspäivärahaa.

MYEL:n ja YEL:n mukaan eläkkeen perusteena oleva työtulo tulevalta ajalta määräytyy yrittäjälle viimeiseltä yrittäjäjaksolta vahvistettujen työtulojen keskimääränä.

1.2.2. Eläkkeen määräytymistä koskevat muutosehdotukset

Eri yhteyksissä on ilmennyt, että tulevaa aikaa koskevat säännökset eivät aina toimi tarkoitustaan vastaavalla tavalla työeläketurvan tavoitteita silmällä pitäen. Lyhyiden työsuhteiden, TEL:n mukaan yhden kuukauden työsuhteen perusteella määräytyvässä eläketurvassa saattaa sattumanvaraisesti esiintyä huomattavaa vaihtelua työntekijän vakiintuneeseen ansiotasoon nähden. Vastaavasti LEL:n samoin kuin MYEL:n ja YEL:n mukainen kaavamainen keskimääräiseen ansioon perustuva tulevaa aikaa vastaavan palkan ja työtulon laskutapa saattaa johtaa eräissä tilanteissa eläketurvan tavoitteita vastaamattomaan tulokseen. Koska tulevan ajan eläkkeellä on olennainen vaikutus eläketurvaan erityisesti nuoremmilla eläkkeensaajilla, tätä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Jotta tulevan ajan eläketurva vastaisi nykyistä paremmin työntekijän ansiotasoa ennen eläketapahtumaa, TEL:n mukaisiin lyhyisiin työsuhteisiin liittyvä eläketurvan sattumanvaraisuus olisi poistettava. Tähän päästäisiin ensinnäkin liittämällä tuleva aika nykyiseen verrattuna pitempään, vähintään kuusi kuukautta jatkuneeseen työsuhteeseen, jolloin tulevalle ajalle määrättävän eläkkeen perusteena olevan palkan voidaan katsoa paremmin vastaavan työntekijän vakiintunutta ansiotasoa. Toisaalta jos tuleva aika joudutaan liittämään mainittua lyhyempään työsuhteeseen, eläke määrättäisiin eläkeikään jäljellä olevalta ajalta erikseen useamman ennen eläketapahtumaa jatkuneen työsuhteen perusteella. Työsuhteen ajalta karttunut eläke määräytyisi kuitenkin nykyisten säännösten mukaan.

Tulevan ajan liittyessä alle kuusi kuukautta jatkuneeseen työsuhteeseen työntekijän vakiintunutta ansiotasoa paremmin kuvaava eläkkeen peruste saataisiin laskemalla pääsääntöisesti eläketapahtumaa edeltäneen kahden vuoden tarkastelujakson aikana jatkuneiden TEL:n mukaisten työsuhteiden työsuhteiden ja eläkkeen perusteena olevien palkkojen painotettu keskimäärä siten, että työsuhteikkaa otettaisiin täysinä kuukausina laskennassa huomioon enintään 12 kuukautta eläketapahtumasta taaksepäin lukien. Jos työntekijä on ollut sanotun tarkastelujakson aikana kahdessa tai useammassa rinnakkaisessa työsuhteessa, rinnakkainen työskentely otettaisiin huomioon

laskemalla näiden työsuhteiden eläkkeen perusteena olevat palkat yhteen.

Edellä selostetut muutokset sisällytettäisiin TEL:n 6 ja 7 §:ään.

Eläkettä LEL:n mukaan määrättäessä tulevaa aikaa vastaavana palkkana käytetään sanotun lain mukaisista töistä saatujen ansioiden keskimäärää laskettuna niiltä vuosilta, joina ansiot ovat nousseet 10 328 markkaan (vuonna 1988). Kaavamainen laskutapa ei ota huomioon niitä tilanteita, joissa työntekijällä on keskiansioiden laskentaan mukaan otettavina vuosina ollut myös TEL:n piiriin kuuluvia työsuhteita. Toisin sanoen tulevan ajan palkkaa laskettaessa huomioon otettavat LEL:n mukaiset ansiot tasoitetaan koko vuodelle siitä riippumatta, kuinka pitkän ajan kuluessa ansiot on saatu. Näissä tilanteissa LEL:n mukaan määräytyvä tulevaa aikaa vastaava palkka jää työntekijän tosiasiallista ansiotasoa heikomaksi.

Eläketurvan heikkenemisen estämiseksi olisi myös TEL:n alainen työskentely otettava huomioon LEL:n mukaista keskiansiota laskettaessa. Yksinkertaisimmin tämä toteutettaisiin laskemalla TEL:n alaisista töistä saadut ansiot yhteen LEL:n mukaisten ansioiden kanssa niiltä vuosilta, joilta viimeksi mainitun lain mukaiset keskiansiot lasketaan silloin, kun tulevaa aikaa vastaava palkka otetaan eläkkeessä huomioon vain LEL:n mukaan.

Työntekijä on voinut olla LEL:n piiriin kuuluvan ansiotyön ohella samanaikaisesti myös muussa kuin TEL:n piiriin kuuluvassa ansiotyössä edellä tarkoitettujen keskiansioiden laskentaan mukaan luettavien vuosien aikana. Näiden merkitys on kuitenkin vähäinen TEL:n mukaiseen työskentelyyn verrattuna. Useimmissa tapauksissa kysymyksessä on maatalousyrittäjätoiminta, joka on luonteeltaan pysyvää ja siinä määrin rinnakkaista LEL:n piiriin kuuluvan toiminnan kanssa, että tuleva aika otetaan huomioon eläkettä määrättäessä myös MYEL:n mukaan. Ehdotettu muutos koskee näin ollen vain TEL:n piiriin kuuluvan työskentelyn huomioon ottamista. Tätä koskeva muutos sisällytettäisiin LEL:n 7 §:n 1 momenttiin.

MYEL:n samoin kuin YEL:n mukaan yrittäjänäoloajan keskimääräisen työtulon perusteella määräytyvän vanhuuseläkkeen on katsottava olevan paitsi oikeassa suhteessa yrittäjän maksamiin vakuutusmaksuihin, vastaavan myös yrittäjän oman työpanoksen arvoa. Eläkkeen

kaavamainen määräytymistapa saattaa kuitenkin johtaa vääristymiin työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeissä erityisesti nuoremmilla ikäluokilla, joilla tulevan ajan vaikutus eläketurvaan on merkittävä. Eläketapahtuman sattuessa ennen vanhuuseläkeikää yritystoiminnan alkuvaiheen mahdollisesti alemmat työtulot vaikuttavat suuremmalla painolla eläkkeen määrään. Työtuloa korottaneen yrittäjän työkyvyttömyyseläke tai hänen jälkeensä maksettava perhe-eläke jää näissä tilanteissa aina pienemmäksi kuin se eläke, jonka hän olisi saanut, jos yritystoiminta olisi jatkunut vanhuuseläkeikään saakka. Työeläketurvan tavoitteita silmällä pitäen tätä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Jotta yrittäjäläkejärjestelmissä eläkkeen määrä myös näissä tapauksissa vastaisi nykyistä paremmin yrittäjän ennen eläketapahtumaa saavuttamaa ansiotasoa, olisi työtulon määräytymistä koskevia säännöksiä muutettava siten, että työtulon muutoksilla olisi enemmän vaikutusta eläkkeen määrään laskettaessa eläkettä eläkeikään jäljellä olevalta ajalta. Tällöin olisi kuitenkin otettava huomioon molempien eläkejärjestelmien erityispiirteet.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan MYEL:n eläkkeen perusteena olevan työtulon määräytymistä koskevia säännöksiä muutettavaksi niin, että tulevan ajan eläkkeen perusteena käytettävä työtulo määräytyisi eri tavoin kuin yrittäjätoiminnan aikana karttuneen eläkkeen perusteena käytettävä työtulo. Tämä ehdotetaan toteutettavaksi siten, että tulevan ajan eläkkeen perusteena oleva työtulo määrättäisiin pääsääntöisesti eläketapahtumaa edeltävän neljän viimeisen vuoden työtulojen keskimääränä, jolloin työtulossa tapahtuneet muutokset tulisivat työeläketurvan tavoitteiden mukaisesti nykyistä paremmin huomioon otetuiksi myös eläkkeen määrässä.

Yleensä lähempänä eläkeikää myönnettävän keskimääräisen työtulon perusteella määräytyvän työkyvyttömyyseläkkeen voidaan vanhuuseläkkeen tavoin katsoa vastaavan yrittäjän työhistoriaa ja hänen työpanoksensa arvoa. Toisaalta yrittäjä on jo saattanut ikääntymisensä myötä joutua supistamaan yritystoimintaansa siinä määrin, että hänelle vahvistettua työtuloa on alennettu. Kun joustavan eläkeikäjärjestelmän voimaan tultua eläkkeelle siirtyminen on monessa tapauksessa aikaisempaan verrattuna paremmin ennakoitavissa, on myös mahdollista, että työtuloja pyritään perusteettomasti

muuttamaan eläkkeelle siirtymistä silmällä pitäen. Muun muassa näistä syistä olisi perusteltua, että vanhimmilla ikäluokilla tulevan ajan eläkkeen perusteena olevan työtulon määräämistä varten mainittua neljän vuoden aikaa pidennettäisiin asteittain enintään kahdeksaan vuoteen siten, että eläketapahtuman sattuessa maatalousyrittäjän täytettyä 53 vuotta työtulo määrättäisiin viiden edellisen vuoden työtulojen perusteella ja eläketapahtuman sattuessa 56 vuoden iän täyttämisen jälkeen työtulo olisi kahdeksan vuoden työtulojen keskimäärä. Muutokset ehdotetaan sisällytettäväksi MYEL:n 8 §:ään.

Koska yksilöllinen varhaiseläke, perhe-eläke ja työttömyyseläke määräytyvät samalla tavoin kuin työkyvyttömyyseläke, ehdotetut muutokset koskisivat myös näitä eläkemuittoja. Vanhuuseläke määräytyy samalla tavoin kuin sellainen työkyvyttömyyseläke, joka maatalousyrittäjälle olisi myönnetty, jos hän olisi tullut työkyvyttömäksi sinä kalenterivuotena, jona hän täytti 63 vuotta. Näin ollen ehdotettu muutos merkitsisi myös sitä, että vanhuuseläkettä määrättäessä eläkkeen määrä 63 ja 65 ikävuoden väliseltä ajalta laskettaisiin 63 vuoden ikää edeltävien kahdeksan kalenterivuoden työtulojen keskimäärän perusteella.

Ehdotettu muutos ei kuitenkaan koskisi sukupolvenvaihdoseläkettä, jonka alkamisajankohdan eläkkeenhakija voi itse määrätä. Näin ollen on mahdollista, että työtuloa pyritään muuttamaan tarpeettomasti välittömästi ennen eläkkeelle jäämistä vain, jotta tulevalle ajalle saadaan korkea työtuloperuste. Tämän vuoksi MYEL:n 6 c §:n 5 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan ehdotettua muutosta ei sovelleta sukupolvenvaihdoseläkkeen perusmäärää laskettaessa.

YEL:n mukaan määräytyvän eläkkeen perusteena käytettävän työtulon kaavamaisen laskutavan vaikutukset eläketurvaan ovat periaatteessa samat kuin MYEL-järjestelmässä. YEL-järjestelmässä työtulon tarkistaminen tapahtuu yleensä aina yrittäjän hakemuksesta hänen esittämänsä selvityksen perusteella. Käytännössä työtuloja tarkistetaan YEL-järjestelmässä MYEL-järjestelmään verrattuna harvemmin, mutta tarkistukset ovat määrällisesti usein merkittävämpiä.

Myös YEL:n mukaisen työtulon määräytymistä koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi, jotta eläke vastaisi nykyistä paremmin yrittäjän ennen eläketapahtumaa vakiintunutta

ansiotasoa. YEL:n mukaisen työtulon vapaamista määrätymisperusteista johtuen muutos toteutettaisiin kuitenkin eri tavoin kuin MYEL:n osalta edellä on ehdotettu. Ehdotuksen mukaan YEL:iin lisättäisiin säännökset yrittäjän toiminnan jakamisesta eri jaksoihin niissä tapauksissa, joissa yrittäjän työtuloa on yrittäjän työpanoksen arvon pysyvän muutoksen takia tarkistettu eläketurvan kannalta olenaisesti. Tällöin eläke laskettaisiin erikseen työtulon muutosta edeltäneeltä ja sen jälkeen jatkuneelta ajalta ikään kuin yrittäjä olisi aikaisemman yritystoimintansa jo päätyttyä aloittanut toiminnan uudelleen.

Jotta yrittäjäjakson jakamisella olisi merkitystä eläketurvan kannalta, edellytetään, että työtuloa on korotettu vähintään yhdellä kolmanneksella tai alennettu vähintään yhdellä neljänneksellä. Yrittäjän toiminnan jaksottaminen edellyttäisi lisäksi, ettei työtulon tarkistukseen johtanut muutos ole tapahtunut aikaisemmin kuin neljä vuotta ennen tarkistusta. Keinottelun estämiseksi ehdotetaan, että yrittäjän toiminta katsottaisiin kuitenkin yhdenjaksoiseksi, jos eläketapahtuma sattuu neljän vuoden kuluessa yrittäjäjakson katkaisemisen jälkeen. Ehdotetut muutokset sisällytettäisiin YEL:n 7 §:ään.

1.3. Työttömyysoikeus

Työeläkelainsäädännössä työttömyyden eläketurvaa heikentävät vaikutukset on pyritty poistamaan korottamalla eläkettä työttömyysoikeudella, jolloin eläkettä karttuu työttömyysoikeudella ansioturvan mukaisilta päivärahapäiviltä samassa määrin kuin työssäoloaikana keskimäärin.

Työttömyysoikeudella mukaan ansioon suhteutettua päivärahaa maksetaan kokonaan tai osaksi työttömälle työntekijälle. Osaksi työttömällä työntekijällä tarkoitetaan henkilöä, jonka päivittäistä tai viikottaista työaikaa on lyhennetty tai joka työttömänä ollessaan on ottanut vastaan osa-aikatyötä.

Kokonaan työtä vailla ollelle tai lyhennettyä työviikkoa tekeväälle työntekijälle suoritetaan päivärahaa jokaiselta työttömyysoikeudelta täysimääräisenä. Lyhennettyä työpäivää tekeväälle työntekijälle suoritetaan päivärahaa työajan lyhennyksestä vastaavilta täysiltä työttömyysoikeudelta ja osa-aikatyötä vastaanottaneelle suoritetaan niin sanottua soviteltua päivärahaa,

jonka määrässä otetaan huomioon osa-aikatyöstä saatu palkka.

Sen sijaan työttömyysoikeutta laskettaessa ei nykyisten säännösten mukaan tehdä eroa kokonaan työttömän ja toisaalta lyhennettyä työpäivää tekevän tai osa-aikatyötä vastaanottaneen työntekijän välillä. Tämän johdosta lyhennettyä työpäivää tekevä ja osa-aikatyötä vastaanottanut työntekijä saavat työttömyysoikeutta laskettaessa hyväkseen yhden täysiaikaista työttömyysoikeudelta vastaavan päivän myös jokaiselta osaksi työttömänä olemaltaan päiväältä. Lisäksi hänelle karttuu samalta ajalta eläkettä työsuhteen perusteella normaaliin säännösten mukaan.

Kun ansioon suhteutettua päivärahaa suoritetaan työttömyysoikeudella 18 §:n mukaan lyhennettyä työpäivää tekeväälle sataa täyttä päivärahapäivää vastaavalta ajalta lomautuskertaa kohden ja vastaavasti sanotun lain 19 §:n mukaan osa-aikatyötä vastaanottaneelle sadan täyden työttömyysoikeudelta vastaavan määrän, on mahdollista, että työntekijä saa sadan päivän päivärahakaudelta jopa yli 500 TEL:n mukaista työttömyysoikeutta kartuttavaa työttömyysoikeudelta eläketurvan vajauksen täydentämiseksi tarvittavan sadan päivän asemesta.

Jotta työttömyysoikeutta laskettaisiin lyhennettyä työpäivää tekevillä samoin kuin osa-aikatyötä vastaanottaneilla todellisen työttömyysoikeuden perusteella, ehdotetaan TEL:n 7 b §:n 2 momentin säännöksiä muutettaviksi siten, että eläkkeeseen liitettävä työttömyysoikeutta laskettaisiin saatuja päivärahoja vastaavien täysien päivärahapäivien perusteella.

2. Asian valmistelu

Esitys pohjautuu sosiaali- ja terveysministeriön asettamaan tulevan ajan palkan ja työtulon selvitystyöryhmän 31 päivänä maaliskuuta 1987 päivättyyn muistioon ja siitä hankittuihin lausuntoihin.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Työttömyysoikeuden laskutavan muutos vähentää Työttömyysoikeudella Keskuskassan eläketurvakeskukselle TEL:n mukaan suoritettavaa vakuutusmaksua tämän hetken tasossa arvioiden noin 10 miljoonalla markalla vuosittain.

tain. Pitkällä aikavälillä vuotuinen vähennys eläkemenoissa olisi samaa suuruusluokkaan.

Muut ehdotetut muutokset vaikuttavat lähinnä yksittäisen työntekijän tai yrittäjän eläkkeen määrään. Näistä LEL:n mukaisen tulevaa aikaa vastaavan palkan laskutavan muutos lisää LEL-eläkemenoa lain voimaantulovuotena arvion mukaan enintään 0,1 miljoonalla markalla ja vuonna 1995 noin 8 miljoonalla markalla sekä vuonna 2000 noin 14 miljoonalla

markalla. Tasapainotilassa kustannukset olisivat noin 0,8 prosenttia LEL-eläkemenosta. MYEL:n mukaisen tulevan ajan työtulon laskutavan muutos lisää MYEL-eläkemenoa ensimmäisenä vuotena arviolta noin 0,2 miljoonalla markalla ja vuonna 1995 noin 6 miljoonalla markalla sekä vuonna 2000 noin 10 miljoonalla markalla. Muilla ehdotetuilla muutoksilla ei ole mainittavia kustannusvaikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Työntekijäin eläkelaki

6 §. Pykälän 3 momentti sisältää säännökset siitä, milloin eläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi luetaan myös eläketapahtuman ja eläkeiän täyttämisen välinen aika sekä siitä, minkä työsuhteen perusteella tämä niin sanottu tulevan ajan eläke määräytyy. Tuleva aika luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi pääsääntöisesti työntekijän viimeisen vähintään neljä kuukautta jatkuneen työsuhteen perusteella. Jollei työntekijällä ole ollut 360 päivän aikana ennen eläketapahtumaa yhtäkään neljää kuukautta jatkunutta työsuhdetta tai yrittäjätoimintaa, tuleva aika luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi ensimmäisen sanottuna aikana jatkuneen tätä lyhyemmän työsuhteen perusteella.

Jotta tulevan ajan eläke määräytyisi työntekijän vakiintunutta ansiotasoa paremmin kuvaavan työsuhteen perusteella, muutetaan sanottu neljän kuukauden aikaraja kuudeksi kuukaudeksi. Muutoksen seurauksena tuleva aika liittyy nykyiseen verrattuna pitempään työsuhteeseen silloin, kun työntekijällä on ennen työkyvyttömyyden alkamista ollut useita lyhyitä työsuhteita. Tulevan ajan lukeminen eläkkeeseen oikeuttavaksi olisi kuitenkin edelleen mahdollista yhdenkin kuukauden ajan jatkuneen työsuhteen perusteella.

Tuleva aika otetaan huomioon kahden tai useamman työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella silloin, kun rinnakkainen toiminta on jatkunut vähintään neljä kuukautta ja toiminta on päätynyt 360 päivän aikana ennen eläketapahtumaa. Ehdotetun

muutoksen seurauksena myös tämä neljän kuukauden aika muuttuu kuudeksi kuukaudeksi.

Eläketapahtuman sattuessa 63 vuoden iän täyttämivuoden jälkeen tulevan ajan lukeminen eläkkeeseen oikeuttavaksi edellyttää, että työsuhde on jatkunut 63 vuoden iän täyttämivuonna vähintään neljä kuukautta tai että mainittuna vuonna on päätynyt vähintään neljä kuukautta kestänyt työsuhde. Myös tältä osin neljän kuukauden työskentelyn vaatimus pidentyy kuuteen kuukauteen. Vastaavasti alle kolmevuotiaista lasta hoitaneen naispuolisen työntekijän tulevaan aikaan oikeuttavan työsuhteen määräytymisessä neljän kuukauden raja muutetaan kuudeksi kuukaudeksi.

Viittaussäännösten kautta ehdotettu muutos toteutuu myös yrittäjäeläkejärjestelmissä sekä työsuhteessa olevia taiteilijoita ja toimittajia koskevassa eläkejärjestelmässä. Työeläkelakien yhtenäisyyden säilyttämiseksi ehdotettu muutos toteutetaan myös julkisen sektorin eläkejärjestelmissä.

Pykälässä säädetään lisäksi 360 päivän jälkikarenssiajan laskemisesta. Ehdotuksen mukaan sellaiset päivät, joilta työntekijä on saanut työkyvyttömyyden johdosta päivärahaa sairausvakuutuslain mukaan kahden viimeisen vuoden aikana ennen eläketapahtumaa, jätetään huomioon ottamatta jälkikarenssiaikaa laskettaessa. Sama koskisi myös niitä tilanteita, joissa työntekijä on sairaudesta, viasta tai vammasta johtuvan yleensä ohimenevän työkyvyttömyyden vuoksi saanut vastaavaa korvausta esimerkiksi liikennevakuutus- tai tapaturmavakuutuslain mukaan, jonka vuoksi sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa ei ole jäänyt

maksettavaksi. Eläkelaitos selvittäisi korvauspäivien lukumäärän eläkkeenhakijan ilmoitettua niistä esimerkiksi eläkehakemuslomakkeessa.

7 §. Pykälä sisältää säännökset eläkkeen perusteena olevan palkan laskemisesta. Ehdotetun uuden 3 momentin mukaan eläkkeen perusteena oleva palkka määrätään eläketapahtuman ja eläkeiän väliseltä ajalta erikseen useamman eläketapahtumaa edeltäneen työsuhteen perusteella aina silloin, kun sanottu aika tulee otettavaksi huomioon kuutta kuukautta lyhyemmän työsuhteen perusteella. Jotta eläkkeen määrä vastaisi työntekijän vakiintunutta ansiotasoa, työansioita tarkastellaan riittävän pitkältä ajalta ennen eläketapahtumaa. Tämä tarkastelujakso on ehdotuksen mukaan 6 §:n 3 momentissa tarkoitettut 360 päivää sekä tätä aikaa edeltävä vuosi.

Eläkkeen määrää tulevalta ajalta laskettaessa eläkkeen perusteena olevana palkkana käytetään tarkastelujakson aikana jatkuneiden tämän lain alaisten työsuhteiden työsuhteiden aikojen ja eläkkeen perusteena olevien palkkojen painotettua keskimäärää kuukautta kohden. Keskimäärä lasketaan eläketapahtumasta lukien siten, että eläkkeeseen oikeuttavaa aikaa otetaan tarkastelujaksolta huomioon täysinä kuukausina enintään 12 kuukautta. Jos työntekijä on ollut tarkastelujakson aikana samanaikaisesti kahdessa tai useammassa työsuhteessa, lasketaan näiden työsuhteiden eläkkeen perusteena olevat palkat yhteen. Näin saatu eläkkeen perusteena oleva palkka otetaan huomioon myös 8 §:ssä tarkoitettua yhteensovitusperustetta määrättäessä.

7 b §. Pykälä sisältää säännökset työttömyysoikeuden laskemisesta. Pykälään lisätään uusi 4 momentti, jonka mukaan työttömyysoikeus lasketaan lyhennettyä työpäivää tekeillä ja osaaikatyötä vastaan ottaneilla todellisen työttömyysajan perusteella siten, että eläkettä korottava työttömyysoikeus määrätään työntekijän saamia päivärahoja vastaavien täysien päivärahapäivien perusteella.

12 §. Pykälän 1 momentin 2 kohtaan tehdään 6 §:n 3 momenttiin ehdotetusta muutoksesta johtuva tarkennus.

1.2. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaki

7 §. Pykälässä säädetään TEL:n 6 §:n 3 momentin säännöstä vastaavasti siitä, milloin työttömyyspäivärahan suorittamisen esteenä olevat työkyvyttömyyspäivät jätetään huomioon ottamatta 1 momentissa tarkoitettun 540 päivän aikaa laskettaessa.

Pykälään lisätään säännökset TEL:n piiriin kuuluvan työn ja siitä saadun palkan huomioon ottamisesta laskettaessa LEL:n mukaisesta tulevasta aikaa vastaavaa palkkaa. Ehdotuksen mukaan tulevaa aikaa vastaavan palkan laskemista varten huomioon otettavina kalenterivuosina TEL:n mukaisesta työstä saadut ansiot lisätään LEL:n mukaisiin sanottuina vuosina saatuihin ansioihin silloin, kun oikeus tulevaan aikaan otetaan huomioon vain LEL:n mukaan. TEL:n mukaisina ansioina käytetään tällöin todellisten ansioiden asemesta sanotun lain mukaiseen eläkkeeseen oikeuttavalla ajalla painotettua eläkkeen perusteena olevaa palkkaa.

1.3. Maatalousyrittäjien eläkelaki

6 c §. Pykälän 5 momenttiin lisätään säännös siitä, että 8 §:n 8 momentin säännöstä tulevan ajan työtulon laskemisesta ei sovelleta sukupolvenvaihdoseläkkeeseen.

8 §. Pykälään lisättävässä uudessa 8 momentissa säädetään eläkkeen perusteena olevan työtulon määräytymisestä silloin, kun tuleva aika luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi tämän lain mukaan. Tulevan ajan eläkkeen perusteena oleva työtulo lasketaan erikseen pääsääntöisesti välittömästi työkyvyttömyyden alkamista edeltäneen neljän vuoden työtulojen keskimääränä. Jos maatalousyrittäjä on työkyvyttömyyden alkaessa täyttänyt 52 vuotta, sanottua neljän vuoden aikaa pidennetään asteittain yhdellä vuodella kutakin ikävuotta kohden, kuitenkin enintään kahdeksaan vuoteen.

1.4. Yrittäjien eläkelaki

7 §. Pykälään lisätään uusi 3 momentti, jonka mukaan yrittäjän toiminta voidaan jaksottaa eläkkeen määräämistä varten erillisiksi jaksoiksi. Jaksottaminen on mahdollista niissä tapauksissa, joissa yrittäjän 1 momentissa

määritely työpanoksen arvo muuttuu pysyvästi siinä määrin, että yrittäjälle vahvistettua työtuloa on 2 momentin mukaisesti tarkistettava joko korottamalla työtuloa vähintään yhdellä kolmanneksella tai alentamalla sitä vähintään yhdellä neljänneksellä. Jaksottaminen on mahdollista siinäkin tapauksessa, ettei työtuloa voida korottaa edellä mainitulla määrällä 1 momentissa säädetyn työtulon enimmäismäärän (327 664,94 markkaa vuonna 1988) johdosta. Jaksottaminen edellyttää lisäksi, että työtuloa tarkistetaan viimeistään neljän vuoden kuluessa yrittäjän työpanoksessa tapahtuneesta muutoksesta.

Yrittäjän toiminnan jaksottamisen seurauksena eläke lasketaan 4 §:n mukaisesti erikseen työtulon tarkistusta edeltäneeltä ja sen jälkeen jatkuneelta jaksolta, jolloin tulevan ajan eläkkeen perusteena käytettävä työtulo määräytyy jälkimmäiselle jaksolle vahvistettujen työtulojen perusteella.

Yrittäjän toiminnan jaksottaminen voidaan poistaa ensinnäkin silloin, kun toiminta ei ole jatkunut jaksottamisen jälkeen neljää kuukautta. Säännös on tarpeen silmällä pitäen niitä tilanteita, joissa yrittäjän toiminta päättyy ennen sanotun ajan kulumista muun syyn kuin eläketapahtuman johdosta. Jaksottaminen poistetaan myös silloin, kun eläketapahtuma sattuu ennen kuin neljä vuotta on kulunut toiminnan jaksottamisesta.

1.5. Merimieseläkelaki

12 §. Pykälän 1 momentissa säädetään TEL:n 6 §:n 3 momenttia vastaavasti siitä,

milloin sairausvakuutuslain mukaiset päivärahapäivät sekä vastaavat muun lain mukaiset korvauspäivät jätetään huomioon ottamatta sanotussa momentissa tarkoitettua 360 päivän aikaa laskettaessa.

16 b §. Pykälää korjataan nykyistä lainsäädäntöä vastaavaksi. Pykälään lisätään TEL:iin ehdotettua säännöstä vastaavasti uusi 3 momentti, jonka mukaan työttömyysoikeus laskeaan lyhennettyä työpäivää tekeillä ja osaaikatyötä vastaan ottaneilla todellisen työttömyysajan perusteella.

2. Voimaantulo

Ehdotetut muutokset tulisi saattaa voimaan vuoden 1989 alusta.

Ehdotuksen mukaan sairausvakuutuslain mukaiset päivärahapäivät sekä vastaavat muun lain mukaiset korvauspäivät jätetään huomioon ottamatta laskettaessa 360 päivän aikaa niissä tapauksissa, joissa eläketapahtuma sattuu lain voimaantulon jälkeen. Myös tulevalle ajalle määrättävän eläkkeen laskutapaa koskevat TEL:n, LEL:n, MYEL:n ja YEL:n muutokset ehdotetaan tulemaan voimaan siten, että niitä sovellettaisiin määrättäessä eläkettä, jonka perustana oleva eläketapahtuma on sattunut lain voimaantulon jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

L a k i

työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 6 §:n 3 momentti sekä 12 §:n 1 momentin 2 kohta,
 sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 3 momentti 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1120/85) ja 12 §:n 1 momentin 2 kohta 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (593/78), sekä

lisätään 7 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1965, 15 päivänä joulukuuta 1978 ja 8 päivänä elokuuta 1986 annetuilla laeilla (707/65, 980/78 ja 603/86) sekä mainitulla 31 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi, ja 7 b §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 18 päivänä tammikuuta 1985 annetulla lailla (50/85) ja mainitulla 8 päivänä elokuuta 1986 annetulla lailla, uusi 3 momentti, seuraavasti:

6 §

— — — — —
 Jos työntekijä on ennen työkyvyttömyyden alkamista asunut vähintään viisi vuotta Suomessa ja jos työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 päivää, luetaan tämän työsuhteen perusteella myönnettävää työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika. Edellä tarkoitettua 360 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta työntekijä on saanut opintovapaalaisissa (273/79) tarkoitettua opintovapaata, sekä päivät, joilta työntekijä on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista päivärahaa, viimeksi mainitut kuitenkin enintään siihen määrään saakka, joka vastaa työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä niiden päivien enimmäismäärää, joilta voidaan maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa. Niin ikään työntekijän ilmoituksen johdosta jätetään huomioon ottamatta myös sellaiset päivät, joilta työntekijä on kahden viimeisen vuoden aikana välittömästi ennen tässä laissa tarkoitettua työkyvyttömyyden alkamista saanut sairausvakuutuslain (364/63) mukaista päivärahaa, samoin kuin sellaiset päivät, joilta päivärahaa olisi suoritettu, jollei työntekijä olisi saanut sanotun lain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua sairaudesta, viasta tai vammasta johtuvasta työkyvyttömyyden vuoksi maksettavaa vastaavaa korvausta jonkin muun lain mukaan. Jollei työsuhde ole jatkunut kuutta kuukautta, luetaan sen perusteella eläkkeeseen oikeuttavaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain

sikäli kuin työntekijällä ei ole ennen tätä työsuhdetta alkaneen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta lain tai julkisen eläkesäännön mukaiseen sellaiseen eläketurvaan, jonka mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon. Mitä edellä tässä momentissa on säädetty, ei kuitenkaan sovelleta vanhuuseläkkeen eikä sellaisen työkyvyttömyyseläkkeen, jonka perusteena oleva työkyvyttömyys on alkanut työntekijän 63 vuoden iän täyttämivuoden jälkeen, määrää laskettaessa, jollei työntekijä ole ollut sanotun iän täyttämivuoden aikana tämän lain piiriin kuuluvassa työssä ottaen huomioon kokonaisuudessaan myös sanotun vuoden aikana päätynyt työsuhde yhteensä vähintään kuutta kuukautta. Niin ikään luetaan naispuolisen työntekijän työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hänellä on edellä sanottujen 360 päivän täyttämisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välisen ajan, joka saa olla enintään yhdeksän vuotta, ollut 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi, ei kuitenkaan, jos eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio on ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Jollei tällaisen naispuolisen työntekijän työsuhde ole jatkunut kuutta kuukautta, on eläkkeeseen oikeuttavan ajan määräämisestä soveltuvin osin voimassa, mitä tässä momentissa on säädetty.

— — — — —

7 §

Jos työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi kuitenkin kuutta kuukautta lyhyemmän työsuhteen perusteella, eläkkeen perusteena oleva palkka määrätään eläkeikään jäljellä olevalta ajalta 6 §:n 3 momentissa tarkoitettun 360 päivän ja sitä edeltäneen vuoden aikana jatkuneista tämän lain alaisista työsuhteista. Eläkkeen perusteena olevana palkkana käytetään tällöin sanotun tarkastelujakson aikana jatkuneiden työsuhteiden eläkkeeseen oikeuttavilla ajoilla painotettujen 1 momentin mukaan määräytyvien palkkojen kuukautta kohden laskettua keskimäärää, jolloin tarkastelujaksolta näistä työsuhteista otetaan aikana huomioon täydet kuukaudet, kuitenkin yhteensä enintään kaksitoista kuukautta laskettuna eläketapahtumasta. Jos työntekijä on sanottuna aikana ollut samanaikaisesti kahdessa tai useammassa tämän lain alaisessa työsuhteessa, lasketaan tätä momenttia sovellettaessa näiden työsuhteiden eläkkeen perusteena olevat palkat samanaikaisesti jatkuneelta eläkkeeseen oikeutavalta ajalta yhteen.

7 b §

Työttömyysturvalain 18 §:ssä tarkoitettua lyhennettyä työpäivää tekevän ja saman lain 19 §:ssä tarkoitettua osa-aikatyötä vastaan otaneen työntekijän työttömyyspäivien lukumääränä käytetään saatuja päivärahoja vastaavien täysien päivärahojen lukumäärää.

12 §

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä määräytyy ja eläkkeistä eläkelaitoksille aiheutuvat kulut jaetaan eläkelaitosten kesken, mikäli eläkelaitokset eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

2) työkyvyttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty 6 §:n 3 momenttia soveltaen, sekä perhe-eläkkeestä, jonka perusteena on edunjättäjän 6 §:n 3 momenttia soveltaen laskettu työkyvyttömyyseläke, siltä osin kuin sitä on maksettu ajalta ennen sen kuukauden päättymistä, jona edunjättäjä olisi saavuttanut eläkeiän, näihin eläkkeisiin luettuna myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei 7 c §:n mukaista korotusta eikä eläkkeen alkamisen jälkeen 9 §:n perusteella annettuja korotuksia, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä tai edunjättäjä kuului sanotussa momentissa tarkoitettun työsuhteen perusteella kuitenkin siten, että edellä tarkoitettusta eläkkeestä, jonka perusteena oleva eläketapahtuma on sattunut työntekijän 63 vuoden iän täyttämivuoden jälkeen, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä on viimeksi kuulunut ennen eläketapahtuman sattumista sanotun iän täyttämivuonna tai sen jälkeen yhdenjaksoisesti jatkuneen vähintään kuuden kuukauden työsuhteen perusteella;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1989.

Tämän lain 6 §:n 3 momentin säännöksiä sairausvakuutuslain mukaisten päivärahapäivien sekä niitä vastaavien muun lain mukaisten korvauspäivien huomioon ottamisesta laskettaessa 360 päivän aikaa sovelletaan määrättäessä eläkettä, joka perustuu lain voimaantulon jälkeen sattuneeseen eläketapahtumaan.

Tämän lain 7 §:n 3 momentin säännöksiä eläkkeen perusteena olevan palkan laskemisesta sovelletaan määrättäessä eläkettä, joka perustuu lain voimaantulon jälkeen sattuneeseen eläketapahtumaan.

2.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1121/85), näin kuuluvaksi:

7 §

Jos työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeutettu työntekijä on ennen työkyvyttömyyden alkamista asunut vähintään viisi vuotta Suomessa ja jos hän on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden vian tai vamman saamista lähinnä edeltäneen 540 päivän aikana tässä laissa tarkoitettussa työssä ansainnut vähintään 800 markkaa, luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi myös se palkka, jonka hän työkyvyttömyyden alkamisesta lukien olisi ansainnut eläkeikänsä mennessä. Edellä tarkoitettua 540 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta työntekijä on saanut opintovapaalaissa (273/79) tarkoitettua opintovapaata, sekä päivät, joilta työntekijä on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista päivärahaa, viimeksi mainitut kuitenkin enintään siihen määrään saakka, joka vastaa työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä niiden päivien enimmäismäärää, joilta voidaan maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa. Samoin menetellään, jos naispuolisella työntekijällä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista välittömästi edeltäneen enintään yhdeksän vuoden ajan ollut työntekijäin eläkelain 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolme vuotta nuorempi lapsi ja sanottuna aikana on päätynyt edellä tarkoitettu 540 päivän ajanjakso, jollei eläkeiän saavuttamiseen jäljellä olevaa aikaa tai sitä vastaavaa ansiota ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista ole luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Niin ikään työntekijän ilmoituksen johdosta jätetään huomioon ottamatta sellaiset päivät, joilta työntekijä on kahden viimeisen vuoden aikana välittömästi ennen tässä laissa tarkoitettua työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden alkamista saanut sairausvakuutuslain (364/63) mukaista päivärahaa, samoin kuin sellaiset päivät, joilta päivärahaa olisi suoritettu, jollei työntekijä olisi saanut sanotun lain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua sairaudesta,

viasta tai vammasta johtuvan työkyvyttömyyden vuoksi maksettavaa vastaavaa korvausta jonkin muun lain mukaan. Edellä sanotun palkan vuotuinen määrä edellytetään samaksi työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaan korjatuksi markkamääräksi, josta työntekijän työsuhteen perusteella on keskimäärin suoritettu tämän lain mukainen vakuutusmaksu niinä kalenterivuosina, joina hän tässä laissa tarkoitettussa työssä on ansainnut vähintään 800 markkaa tai, jollei hän minään kalenterivuotena ole ansainnut vähintään sanottua määrää, samaksi kuin mainittu rajamäärä. Jollei työntekijällä ole oikeutta lukea tässä momentissa tarkoitettua palkkaa vastaavaa aikaa eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, markkamäärään lisätään edellä tarkoitetuilta kalenterivuosilta saadut työntekijäin eläkelain mukaiseen eläkkeeseen oikeuttavien aikojen ja niitä vastaavien eläkkeen perusteena olevien palkkojen mukaan lasketut ansiot. Ennen 23 vuoden iän täyttämistä ansaitut palkat otetaan kuitenkin huomioon vain, jos ne on ansaittu sinä kalenterivuotena, jona työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä oleva sairaus, vika tai vamma on saatu, tai jona edellä kolmannessa virkkeessä tarkoitettu 540 päivän ajanjakso on päätynyt tai kolmena sitä välittömästi edeltäneenä kalenterivuotena. Laskettaessa edellä tarkoitettua markkamäärää, josta keskimäärin on suoritettu vakuutusmaksu, ei oteta huomioon aikaa, jolta työntekijä on ennen eläketapahtumaa välittömästi edeltäneen kalenterivuoden alkua saanut työttömyysturvalain mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa. Markkamäärän laskeamisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1989.

Tämän lain 7 §:n 1 momentin säännöksiä sairausvakuutuslain mukaisten päivärahapäivien sekä niitä vastaavien muun lain mukaisten

korvauspäivien huomioon ottamisesta laskettaessa 540 päivän aikaa sovelletaan määrättäessä eläkettä, joka perustuu tämän lain voimaantulon jälkeen sattuneeseen eläketapahtumaan.

Sama koskee myös työntekijäin eläkelain mukaisten ansioiden huomioon ottamista laskettaessa sanotussa momentissa tarkoitettua palkan vuotuista määrää.

3.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 6 c ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain 6 c §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (110/82), ja lisätään 8 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 23 päivänä joulukuuta 1970, 3 päivänä joulukuuta 1982 ja 8 päivänä elokuuta 1986 annetuilla laeilla (830/70, 882/82 ja 605/86), uusi 8 momentti, jolloin nykyinen 8 momentti siirtyy 9 momentiksi, seuraavasti:

6 c §

Perusmäärää laskettaessa ei sovelleta, mitä jäljempänä 8 §:n 8 momentissa on säädetty. Mitä työntekijäin eläkelain 7 c, 8 ja 8 a §:ssä on säädetty, sovelletaan eläkkeen perusmäärään mutta ei sen täydennysosaan.

lä vahvistettuja ja tarkistettuja työtuloja 7 momentin 1 virkkeessä säädetystä poiketen työkyvyttömyyden alkamista välittömästi edeltäneen neljän vuoden ajalta. Sanottua neljän vuoden aikaa pidennetään kuitenkin niin monella vuodella kuin maatalousyrittäjä on työkyvyttömyyden alkaessa 52 ikävuotta vanhempi, mutta enintään kahdeksaan vuoteen.

8 §

Jos eläkkeeseen oikeuttavaksi luetaan myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika, eläkkeen perusteena oleva työtulo sanotulle ajalle lasketaan käyttämäl-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1989.

Tätä lakia sovelletaan eläkkeeseen, joka perustuu lain voimaantulon jälkeen sattuneeseen eläketapahtumaan.

4.

Laki

yrittäjien eläkelain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 7 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 8 päivänä elokuuta 1986 annetulla lailla (606/86), uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

7 §

Jos yrittäjän työtulo tulee 2 momentin mukaisesti korotettavaksi vähintään yhdellä kolmanneksella tai alennettavaksi vähintään yh-

dellä neljänneksellä eikä työtuloon vaikuttavien seikkojen voida katsoa olennaisesti muuttuneen jo aikaisemmin kuin neljä vuotta ennen tarkistusta, yrittäjän toiminnan katsotaan tällöin sen yhdenjaksoisuudesta huolimatta jatku-

van tarkistuksen jälkeen uutena 4 §:ssä tarkoitettuna jaksona. Yrittäjän toiminnan ei kuitenkaan katsota välillä katkenneen, ellei yrittäjän toiminta ole tarkistuksen jälkeen jatkunut neljää kuukautta tai jakson alkamisesta ole eläketapahtuman sattuessa kulunut neljää vuotta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989.

Tätä lakia sovelletaan sellaiseen yrittäjän toimintaan, jossa laissa tarkoitettu työtulon muutos tapahtuu tämän lain voimaantulon jälkeen.

5.

Laki

merimieseläkelain 12 ja 16 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain 12 §:n 1 momentti ja 16 b §,

sellaisina kuin ne ovat, 12 §:n 1 momentti 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1122/85) ja 16 b § 18 päivänä huhtikuuta 1980 annetussa laissa (280/80), näin kuuluviksi:

12 §

Jos työntekijä on ennen työkyvyttömyyden alkamista asunut vähintään viisi vuotta Suomessa ja jos työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 päivää, luetaan 15 §:n mukaista työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä maksukuukausiksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja 14 §:n 1 momentissa säädetyn eläkeiän täyttämisen välinen aika. Edellä tarkoitettua 360 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta työntekijä on saanut opintovapaalaissa (273/79) tarkoitettua opintovapaata, sekä päivät, joilta työntekijä on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista päivärahaa, viimeksi mainitut kuitenkin enintään siihen määrään saakka, joka vastaa työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä niiden päivien enimmäismäärää, joilta voidaan maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa. Sanottua aikaa laskettaessa jätetään työntekijän ilmoituksen johdosta huomioon ottamatta niin ikään sellaiset päivät, joilta työntekijä on kahden viimeisen vuoden aikana välittömästi ennen tässä laissa tarkoitettua työkyvyttömyyden alkamista saanut sairausvakuutuslain (364/63) mukaista päivärahaa, samoin kuin sellaiset päivät, joilta päivärahaa olisi suoritettu, jollei työntekijä olisi saanut sanotun lain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua sairaudesta, viasta tai vammasta johtuvan työkyvyttömyyden vuoksi maksettavaa

vastaavaa korvausta jonkin muun lain mukaan. Jollei työsuhte ole jatkunut kuutta kuukautta, luetaan sen perusteella maksukuukausiksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin työntekijällä ei ole ennen tätä työsuhdetta alkaneen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta lain tai julkisen eläkesäännön mukaiseen sellaiseen eläketurvaan, jonka mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon. Niin ikään luetaan naispuolisen työntekijän työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä maksukuukausiksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hänellä on edellä sanottujen 360 päivän täyttymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välisen ajan, joka saa olla enintään yhdeksän vuotta, ollut 15 a §:ssä tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi, ei kuitenkaan, jos eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio on ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Jollei tällaisen naispuolisen työntekijän työsuhte ole jatkunut kuutta kuukautta, on eläkkeeseen oikeuttavan ajan määräämisestä soveltuvin osin voimassa, mitä tässä momentissa on säädetty.

16 b §

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvain mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, korotetaan eläkettä työttömyysoikeudella. Jos työntekijä on ollut koko kalenterivuoden ajan samassa tämän lain alaisessa työsuhteessa, tältä vuodelta maksettu ansioon suhteutettu päiväraha ei kuitenkaan tuota oikeutta työttömyysoikeuteen, ellei työntekijän tämän lain piiriin kuuluva työsuhteiden ole päättyneet kolmen vuoden kuluessa ensiksi mainitun kalenterivuoden päättymisestä tai ellei työntekijä ole samana kalenterivuotena ansainnut lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelain (134/62) mukaista palkkaa vähintään sanotun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua rajamäärää. Ajalta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona työntekijä on täyttänyt 23 vuotta, sekä eläketapahtuman sattumisvuodelta ja sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta maksettu ansioon suhteutettu päiväraha ei kuitenkaan tuota oikeutta työttömyysoikeuteen.

Työttömyysoikeus lasketaan kertomalla eläkkeen määrä työttömyyskuukausien lukumäärällä ja jakamalla tulo luvulla, joka saadaan vähentämällä työttömyyskuukausien lukumäärä siihen aikaan sisältyvien täysien kuukausien

lukumäärästä, joka on kulunut siitä, kun työntekijä täytti 23 vuotta, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä heinäkuuta 1962 siihen, kun hän saavutti 65 vuoden iän. Työttömyyskuukaudet määrätään täysinä kuukausina niiden päivien yhteenlasketun lukumäärän perusteella, joilta työntekijä on saanut 1 momentin mukaan työttömyysoikeutta oikeuttavaa ansioon suhteutettua päivärahaa, ja lukemalla kuukauteen 22 päivää.

Työttömyysturvain 18 §:ssä tarkoitettua lyhennettyä työpäivää tekevän ja saman lain 19 §:ssä tarkoitettua osa-aikatyötä vastaan otetaan työntekijän työttömyyspäivien lukumääränä käytetään saatuja päivärahajoja vastaavien täysien päivärahajen lukumäärää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1989.

Tämän lain 12 §:n säännöksiä sairausvakuutuslain mukaisten päivärahapäivien sekä niitä vastaavien muun lain mukaisten korvauspäivien huomioon ottamisesta 360 päivän aikaa laskettaessa sovelletaan määrättäessä eläkettä, jonka perustana oleva eläketapahtuma on sattunut lain voimaantulon jälkeen.

Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 1988

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeri *Helena Pesola*

1.

Laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 6 §:n 3 momentti sekä 12 §:n 1 momentin 2 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 3 momentti 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1120/85) ja 12 §:n 1 momentin 2 kohta 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (593/78), sekä

lisätään 7 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1965, 15 päivänä joulukuuta 1978 ja 8 päivänä elokuuta 1986 annetuilla laeilla (707/65, 980/78 ja 603/86) sekä mainitulla 31 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi, ja 7 b §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 18 päivänä tammikuuta 1985 annetulla lailla (50/85) ja mainitulla 8 päivänä elokuuta 1986 annetulla lailla, uusi 3 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Jos työntekijä on ennen työkyvyttömyyden alkamista asunut vähintään viisi vuotta Suomessa ja jos työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 päivää, luetaan tämän työsuhteen perusteella myönnettävää työkyvyttömyyseläkettä määrätessä eläkkeeseen oikeuttavaksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika. Edellä tarkoitettua 360 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta työntekijä on saanut opintovapaalaissa (273/79) tarkoitettua opintovapaata sekä päivät, joilta työntekijä on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista päivärahaa, viimeksi mainitut kuitenkin enintään siihen määrään saakka, joka vastaa työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä niiden päivien enimmäismäärää, joilta voidaan maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa. Jollei työsuhde ole jatkunut neljään kuukautea, luetaan sen perusteella eläkkeeseen oikeuttavaksi eläkeiän saavutamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin työntekijällä ei ole ennen tätä työsuhdetta alkaneen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta lain tai julkisen eläkesäännön mukaiseen sellaiseen eläketurvaan, jonka mu-

Jos työntekijä on ennen työkyvyttömyyden alkamista asunut vähintään viisi vuotta Suomessa ja jos työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 päivää, luetaan tämän työsuhteen perusteella myönnettävää työkyvyttömyyseläkettä määrätessä eläkkeeseen oikeuttavaksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika. Edellä tarkoitettua 360 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta työntekijä on saanut opintovapaalaissa (273/79) tarkoitettua opintovapaata, sekä päivät, joilta työntekijä on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista päivärahaa, viimeksi mainitut kuitenkin enintään siihen määrään saakka, joka vastaa työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä niiden päivien enimmäismäärää, joilta voidaan maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa. Niin ikään työntekijän ilmoituksen johdosta jätetään huomioon ottamatta myös sellaiset päivät, joilta työntekijä on kahden viimeisen vuoden aikana välittömästi ennen tässä laissa tarkoitettua työkyvyttömyyden alkamista saanut sairausvakuutuslain (364/63) mukaista päivärahaa, samoin kuin sellaiset päivät, joilta päivärahaa olisi

Voimassa oleva laki

kaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon. Mitä edellä tässä momentissa on säädetty, ei kuitenkaan sovelleta vanhuuseläkkeen eikä sellaisen työkyvyttömyyseläkkeen, jonka perusteena oleva työkyvyttömyys on alkanut työntekijän 63 vuoden iän täyttämivuoden jälkeen, määrää laskettaessa, jollei työntekijä ole ollut sanotun iän täyttämivuoden aikana tämän lain piiriin kuuluvassa työssä ottaen huomioon kokonaisuudessaan myös sanotun vuoden aikana päättynyt työsuhde yhteensä vähintään neljä kuukautta. Niin ikään luetaan naispuolisen työntekijän työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hänellä on edellä sanottujen 360 päivän täyttymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välisen ajan, joka saa olla enintään yhdeksän vuotta, ollut 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi, ei kuitenkaan, jos eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio on ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Jollei tällaisen naispuolisen työntekijän työsuhde ole jatkunut neljää kuukautta, on eläkkeeseen oikeuttavan ajan määräämisestä soveltuvin osin voimassa, mitä tässä momentissa on säädetty.

Ehdotus

suoritettu, jollei työntekijä olisi saanut sanotun lain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua sairaudesta, viasta tai vammasta johtuvan työkyvyttömyyden vuoksi maksettavaa vastaavaa korvausta jonkin muun lain mukaan. Jollei työsuhde ole jatkunut kuutta kuukautta, luetaan sen perusteella eläkkeeseen oikeuttavaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin työntekijällä ei ole ennen tätä työsuhdetta alkaneen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta lain tai julkisen eläkesäännön mukaiseen sellaiseen eläketurvaan, jonka mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon. Mitä edellä tässä momentissa on säädetty, ei kuitenkaan sovelleta vanhuuseläkkeen eikä sellaisen työkyvyttömyyseläkkeen, jonka perusteena oleva työkyvyttömyys on alkanut työntekijän 63 vuoden iän täyttämivuoden jälkeen, määrää laskettaessa, jollei työntekijä ole ollut sanotun iän täyttämivuoden aikana tämän lain piiriin kuuluvassa työssä ottaen huomioon kokonaisuudessaan myös sanotun vuoden aikana päättynyt työsuhde yhteensä vähintään kuutta kuukautta. Niin ikään luetaan naispuolisen työntekijän työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hänellä on edellä sanottujen 360 päivän täyttymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välisen ajan, joka saa olla enintään yhdeksän vuotta, ollut 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi, ei kuitenkaan, jos eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio on ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Jollei tällaisen naispuolisen työntekijän työsuhde ole jatkunut kuutta kuukautta, on eläkkeeseen oikeuttavan ajan määräämisestä soveltuvin osin voimassa, mitä tässä momentissa on säädetty.

7 §

Jos työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi kuitenkin kuutta kuukautta lyhyemmän työsuhteen perusteella, eläkkeen perusteena oleva palkka määrätään eläkeikään jäl-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jellä olevalta ajalta 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuna 360 päivän ja sitä edeltäneen vuoden aikana jatkuneista tämän lain alaisista työsuhteista. Eläkkeen perusteena olevana palkkana käytetään tällöin sanotun tarkastelujakson aikana jatkuneiden työsuhteiden eläkkeeseen oikeuttavilla ajoilla painotettujen 1 momentin mukaan määräytyvien palkkojen kuukautta kohden laskettua keskimäärää, jolloin tarkastelujaksolta näistä työsuhteista otetaan aikana huomioon täydet kuukaudet, kuitenkin yhteensä enintään kaksitoista kuukautta laskettuna eläketapahtumasta. Jos työntekijä on sanottuna aikana ollut samanaikaisesti kahdessa tai useammassa tämän lain alaisessa työsuhteessa, lasketaan tätä momenttia sovellettaessa näiden työsuhteiden eläkkeen perusteena olevat palkat samanaikaisesti jatkuneelta eläkkeeseen oikeuttavalta ajalta yhteen.

7 b §

Työttömyysturvalain 18 §:ssä tarkoitettua lyhennettyä työpäivää tekevän ja saman lain 19 §:ssä tarkoitettua osa-aikatyötä vastaan otaneen työntekijän työttömyyspäivien lukumääränä käytetään saatuja päivärahoja vastavien täysien päivärahojen lukumäärää.

12 §

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä määräytyy ja eläkkeistä eläkelaitoksille aiheutuvat kulut jaetaan eläkelaitosten kesken, mikäli eläkelaitokset eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

2) työkyvyttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty 6 §:n 3 momenttia soveltaen, sekä perhe-eläkkeestä, jonka perusteena on edunjäntäjän 6 §:n 3 momenttia soveltaen laskettu työkyvyttömyyseläke, siltä osin kuin sitä on maksettu ajalta ennen sen kuukauden loppua, jona edunjäntäjä olisi saavuttanut eläkeiän, näihin eläkkeisiin luettuna myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei 7 c §:n mukaista korotusta eikä eläkkeen alkamisen jälkeen 9 §:n perusteella annettuja korotuksia, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä tai edunjäntäjä kuului sanotussa momentissa tarkoitettuna työsuhteen

2) työkyvyttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty 6 §:n 3 momenttia soveltaen, sekä perhe-eläkkeestä, jonka perusteena on edunjäntäjän 6 §:n 3 momenttia soveltaen laskettu työkyvyttömyyseläke, siltä osin kuin sitä on maksettu ajalta ennen sen kuukauden päättymistä, jona edunjäntäjä olisi saavuttanut eläkeiän, näihin eläkkeisiin luettuna myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei 7 c §:n mukaista korotusta eikä eläkkeen alkamisen jälkeen 9 §:n perusteella annettuja korotuksia, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä tai edunjäntäjä kuului sanotussa momentissa tarkoitettuna työ-

Voimassa oleva laki

perusteella kuitenkin siten, että edellä tarkoitetusta eläkkeestä, jonka perusteella oleva eläketapahtuma on sattunut työntekijän 63 vuoden iän täyttämivuoden jälkeen, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä on viimeksi kuulunut ennen eläketapahtuman sattumista sanotun iän täyttämivuonna tai sen jälkeen yhdenjaksoisesti jatkuneen vähintään neljän kuukauden työsuhteen perusteella;

Ehdotus

suhteen perusteella kuitenkin siten, että edellä tarkoitetusta eläkkeestä, jonka perusteena oleva eläketapahtuma on sattunut työntekijän 63 vuoden iän täyttämivuoden jälkeen, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä on viimeksi kuulunut ennen eläketapahtuman sattumista sanotun iän täyttämivuonna tai sen jälkeen yhdenjaksoisesti jatkuneen vähintään kuuden kuukauden työsuhteen perusteella;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1989.

Tämän lain 6 §:n 3 momentin säännöksiä sairausvakuutuslain mukaisten päivärahopäivien sekä niitä vastaavien muun lain mukaisten korvauspäivien huomioon ottamisesta laskettaessa 360 päivän aikaa sovelletaan määrättäessä eläkettä, joka perustuu lain voimaantulon jälkeen sattuneeseen eläketapahtumaan.

Tämän lain 7 §:n 3 momentin säännöksiä eläkkeen perusteena olevan palkan laskemisesta sovelletaan määrättäessä eläkettä, joka perustuu lain voimaantulon jälkeen sattuneeseen eläketapahtumaan.

2.

Laki**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1121/85), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

7 §

Jos työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeutettu työntekijä on ennen työkyvyttömyyden alkamista asunut vähintään viisi vuotta Suomessa ja jos hän on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden vian tai vamman saamista lähinnä edeltäneen 540 päivän aikana tässä laissa tarkoitetussa työssä ansainnut vähintään 800 markkaa, luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi myös se palkka, jonka hän työky-

Ehdotus

7 §

Jos työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeutettu työntekijä on ennen työkyvyttömyyden alkamista asunut vähintään viisi vuotta Suomessa ja jos hän on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden vian tai vamman saamista lähinnä edeltäneen 540 päivän aikana tässä laissa tarkoitetussa työssä ansainnut vähintään 800 markkaa, luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi myös se palkka, jonka hän työky-

Voimassa oleva laki

vyttömyyden alkamisesta lukien olisi ansainnut eläkeikään mennessä. Edellä tarkoitettua 540 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta työntekijä on saanut opintovapaalaissa (273/79) tarkoitettua opintovapaata, sekä päivät, joilta työntekijä on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista päivärahaa, viimeksi mainitut kuitenkin enintään siihen määrään saakka, joka vastaa työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä niiden päivien enimmäismäärää, joilta voidaan maksaa ansiioon suhteutettua päivärahaa. Samoin menetellään, jos naispuolisella työntekijällä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista välittömästi edeltäneen enintään yhdeksän vuoden ajan ollut työntekijäin eläkelain 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi ja sanottuna aikana on päättynyt edellä tarkoitettu 540 päivän ajanjakso, jollei eläkeiän saavuttamiseen jäljellä olevaa aikaa tai sitä vastaavaa ansiota ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista ole luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Edellä sanotun palkan vuotuinen määrä edellytetään samaksi työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaan korjatuksi markkamääräksi, josta työntekijän työsuhteen perusteella on keskimäärin suoritettu tämän lain mukainen vakuutusmaksu niinä kalenterivuosina, joina hän tässä laissa tarkoitettussa työssä on ansainnut vähintään 800 markkaa tai, jollei hän minään kalenterivuotena ole ansainnut vähintään sanottua määrää, samaksi kuin mainittu rajamäärä. Ennen 23 vuoden iän täyttämistä ansaitut palkat otetaan kuitenkin huomioon vain, jos ne on ansaittu sinä kalenterivuotena, jona työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä oleva sairaus, vika tai vamma on saatu, tai jona edellä kolmannessa virkkeessä tarkoitettu 540 päivän ajanjakso on päättynyt tai kolmena sitä välittömästi edeltäneenä kalenterivuotena. Laskettaessa edellä tarkoitettua markkamäärää, josta keskimäärin on suoritettu vakuutusmaksu, ei oteta huomioon aikaa, jolta työntekijä on ennen eläketapahtumaa välittömästi edeltäneen kalenterivuoden alkua saanut työttömyysturvalain mukaista ansiioon suhteutettua päivärahaa. Markkamäärän laske- misesta säädetään tarkemmin asetuksella.

Ehdotus

vyttömyyden alkamisesta lukien olisi ansainnut eläkeikään mennessä. Edellä tarkoitettua 540 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta työntekijä on saanut opintovapaalaissa (273/79) tarkoitettua opintovapaata, sekä päivät, joilta työntekijä on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista päivärahaa, viimeksi mainitut kuitenkin enintään siihen määrään saakka, joka vastaa työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä niiden päivien enimmäismäärää, joilta voidaan maksaa ansiioon suhteutettua päivärahaa. Samoin menetellään, jos naispuolisella työntekijällä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista välittömästi edeltäneen enintään yhdeksän vuoden ajan ollut työntekijäin eläkelain 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi ja sanottuna aikana on päättynyt edellä tarkoitettu 540 päivän ajanjakso, jollei eläkeiän saavuttamiseen jäljellä olevaa aikaa tai sitä vastaavaa ansiota ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista ole luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Niin ikään työntekijän ilmoituksen johdosta jätetään huomioon ottamatta sellaiset päivät, joilta työntekijä on kahden viimeisen vuoden aikana välittömästi ennen tässä laissa tarkoitettua työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden alkamista saanut sairausvakuutuslain (364/63) mukaista päivärahaa, samoin kuin sellaiset päivät, joilta päivärahaa olisi suoritettu, jollei työntekijä olisi saanut sanotun lain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua sairaudesta, viasta tai vammasta johtuvan työkyvyttömyyden vuoksi maksettavaa vastaavaa korvausta jonkin muun lain mukaan. Edellä sanotun palkan vuotuinen määrä edellytetään samaksi työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaan korjatuksi markkamääräksi, josta työntekijän työsuhteen perusteella on keskimäärin suoritettu tämän lain mukainen vakuutusmaksu niinä kalenterivuosina, joina hän tässä laissa tarkoitettussa työssä on ansainnut vähintään 800 markkaa, tai jollei hän minään kalenterivuotena ole ansainnut vähintään sanottua määrää, samaksi kuin mainittu rajamäärä. Jollei työntekijällä ole oikeutta lukea tässä momentissa tarkoitettua palkkaa vastaavaa aikaa eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, markkamäärään

Voimassa oleva laki

Ehdotus

lisätään edellä tarkoitetuilta kalenterivuosilta saadut työntekijäin eläkelain mukaiseen eläkkeeseen oikeuttavien aikojen ja niitä vastaavien eläkkeen perusteena olevien palkkojen mukaan lasketut ansiot. Ennen 23 vuoden iän täyttämistä ansaitut palkat otetaan kuitenkin huomioon vain, jos ne on ansaittu sinä kalenterivuotena, jona työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä oleva sairaus, vika tai vamma on saatu, tai jona edellä kolmannessa virkkeessä tarkoitettu 540 päivän ajanjakso on päättynyt tai kolmena sitä välittömästi edeltäneenä kalenterivuotena. Laskettaessa edellä tarkoitettua markkamäärää, josta keskimäärin on suoritettu vakuutusmaksu, ei oteta huomioon aikaa, jolta työntekijä on ennen eläketapahtumaa välittömästi edeltäneen kalenterivuoden alkua saanut työttömyysturvalain mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa. Markkamäärän laske- misesta säädetään tarkemmin asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi- kuuta 1989.

Tämän lain 7 §:n 1 momentin säännöksiä sairausvakuutuslain mukaisten päivärahopäi- vien sekä niitä vastaavien muun lain mukaisten korvauspäivien huomioon ottamisesta lasketta- essa 540 päivän aikaa sovelletaan määrättäessä eläkettä, joka perustuu tämän lain voimaantu- lon jälkeen sattuneeseen eläketapahtumaan. Sama koskee myös työntekijäin eläkelain mu- kaisten ansioiden huomioon ottamista lasketta- essa sanotussa momentissa tarkoitettua palkan vuotuista määrää.

3.

Laki**maatalousyrittäjien eläkelain 6 c ja 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain 6 c §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (110/82), ja

lisätään 8 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 23 päivänä joulukuuta 1970, 3 päivänä joulukuuta 1982 ja 8 päivänä elokuuta 1986 annetuilla laeilla (830/70, 882/82 ja 605/86), uusi 8 momentti, jolloin nykyinen 8 momentti siirtyy 9 momentiksi, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 c §

Mitä työntekijäin eläkelain 7 c, 8 ja 8 a §:ssä on säädetty, sovelletaan eläkkeen perusmäärään, mutta ei sen täydennysosaan.

Perusmäärää laskettaessa ei sovelleta, mitä jäljempänä 8 §:n 8 momentissa on säädetty. Mitä työntekijäin eläkelain 7 c, 8 ja 8 a §:ssä on säädetty, sovelletaan eläkkeen perusmäärään mutta ei sen täydennysosaan.

8 §

Jos eläkkeeseen oikeuttavaksi luetaan myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika, eläkkeen perusteena oleva työtulo sanotulle ajalle lasketaan käyttämällä vahvistettuja ja tarkistettuja työtuloja 7 momentin 1 virkkeessä säädetystä poiketen työkyvyttömyyden alkamista välittömästi edeltäneen neljän vuoden ajalta. Sanottua neljän vuoden aikaa pidennetään kuitenkin niin monella vuodella kuin maatalousyrittäjä on työkyvyttömyyden alkaessa 52 ikävuotta vanhempi, mutta enintään kahdeksaan vuoteen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989.

Tätä lakia sovelletaan eläkkeeseen, joka perustuu lain voimaantulon jälkeen sattuneeseen eläketapahtumaan.

4.

Laki

yrittäjien eläkelain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 7 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 8 päivänä elokuuta 1986 annetulla lailla (606/86), uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Jos yrittäjän työtulo tulee 2 momentin mukaisesti korotettavaksi vähintään yhdellä kolmanneksella tai alennettavaksi vähintään yhdellä neljänneksellä eikä työtuloon vaikuttavien seikkojen voida katsoa olennaisesti muuttuneen jo aikaisemmin kuin neljä vuotta ennen tarkistusta, yrittäjän toiminnan katsotaan tällöin sen yhdenjaksoisuudesta huolimatta jatkuvan tarkistuksen jälkeen uutena 4 §:ssä tarkoitettuna jaksona. Yrittäjän toiminnan ei kuitenkaan katsota välillä katkenneen, ellei yrittäjän toiminta ole tarkistuksen jälkeen jatkunut neljää kuukautta tai jakson alkamisesta ole eläketapahtuman sattuessa kulunut neljää vuotta.

—————

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1989.

Tätä lakia sovelletaan sellaiseen yrittäjän toimintaan, jossa laissa tarkoitettu työtulon muutos tapahtuu tämän lain voimaantulon jälkeen.

—————

5.

Laki

merimieseläkelain 12 ja 16 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain 12 §:n 1 momentti ja 16 b §,

sellaisina kuin ne ovat, 12 §:n 1 momentti 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1122/85) ja 16 b § 18 päivänä huhtikuuta 1980 annetussa laissa (280/80), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Jos työntekijä on ennen työkyvyttömyyden alkamista asunut vähintään viisi vuotta Suomessa ja jos työkyvyttömyys on alkanut ennen

12 §

Jos työntekijä on ennen työkyvyttömyyden alkamista asunut vähintään viisi vuotta Suomessa ja jos työkyvyttömyys on alkanut ennen

Voimassa oleva laki

kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 päivää, luetaan 15 §:n mukaista työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä maksukuukausiksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja 14 §:n 1 momentissa säädetyn eläkeiän täyttämisen välinen aika. Edellä tarkoitettua 360 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta työntekijä on saanut opintovapaalaissa (273/79) tarkoitettua opintovapaata, sekä päivät, joilta työntekijä on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista päivärahaa, viimeksi mainitut kuitenkin enintään siihen määrään saakka, joka vastaa työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä niiden päivien enimmäismäärää, joilta voidaan maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa. Jollei työsuhte ole jatkunut neljää kuukautta, luetaan sen perusteella maksukuukausiksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin työntekijällä ei ole ennen tätä työsuhdetta alkaneen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta lain tai julkisen eläkesäännön mukaiseen sellaiseen eläketurvaan, jonka mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon. Niin ikään luetaan naispuolisen työntekijän työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä maksukuukausiksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hänellä on edellä sanottujen 360 päivän täyttymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välisen ajan, joka saa olla enintään yhdeksän vuotta, ollut 15 a §:ssä tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi, ei kuitenkaan, jos eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio on ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Jollei tällaisen naispuolisen työntekijän työsuhte ole jatkunut neljää kuukautta, on eläkkeeseen oikeuttavan ajan määräämisestä soveltuvien osin voimassa, mitä tässä momentissa on säädetty.

Ehdotus

kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 päivää, luetaan 15 §:n mukaista työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä maksukuukausiksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja 14 §:n 1 momentissa säädetyn eläkeiän täyttämisen välinen aika. Edellä tarkoitettua 360 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta työntekijä on saanut opintovapaalaissa (273/79) tarkoitettua opintovapaata, sekä päivät, joilta työntekijä on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista päivärahaa, viimeksi mainitut kuitenkin enintään siihen määrään saakka, joka vastaa työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä niiden päivien enimmäismäärää, joilta voidaan maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa. *Sanottua aikaa laskettaessa jätetään työntekijän ilmoituksen johdosta huomioon ottamatta niin ikään sellaiset päivät, joilta työntekijä on kahden viimeisen vuoden aikana välittömästi ennen tässä laissa tarkoitettua työkyvyttömyyden alkamista saanut sairausvakuutuslain (364/63) mukaista päivärahaa, samoin kuin sellaiset päivät, joilta päiväraha olisi suoritettu, jollei työntekijä olisi saanut sanotun lain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua sairaudesta, viasta tai vammasta johdettua työkyvyttömyyden vuoksi maksettavaa vastaavaa korvausta jonkin muun lain mukaan.* Jollei työsuhte ole jatkunut kuutta kuukautta, luetaan sen perusteella maksukuukausiksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin työntekijällä ei ole ennen tätä työsuhdetta alkaneen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta lain tai julkisen eläkesäännön mukaiseen sellaiseen eläketurvaan, jonka mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon. Niin ikään luetaan naispuolisen työntekijän työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä maksukuukausiksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hänellä on edellä sanottujen 360 päivän täyttymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välisen ajan, joka saa olla enintään yhdeksän vuotta, ollut 15 a §:ssä tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi, ei kuitenkaan, jos eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio on ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Jollei tällaisen naispuolisen työnteki-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jän työsuhde ole jatkunut *kuutta* kuukautta, on eläkkeeseen oikeuttavan ajan määräämistä soveltuvin osin voimassa, mitä tässä momentissa on säädetty.

16 b §

Jos vakuutettu on saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta, korotetaan eläkettä työttömyyslisällä. Jos vakuutettu on ollut koko kalenterivuoden ajan samassa tämän lain alaisessa työsuhteessa, tältä vuodelta maksettu päiväavustus ei kuitenkaan tuota oikeutta työttömyyslisään, ellei vakuutetun tämän lain piiriin kuuluva työsuhde ole päätynyt kolmen vuoden kuluessa ensiksi mainitun kalenterivuoden päättymisestä tai ellei vakuutettu ole samana kalenterivuotena ansainnut lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) mukaista palkkaa vähintään sanotun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua rajamäärää. Ajalta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona vakuutettu on täyttänyt 23 vuotta, sekä eläketapahtuman sattumisvuodelta ja sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta maksettu päiväavustus ei kuitenkaan tuota oikeutta työttömyyslisään.

Työttömyyslisä lasketaan kertomalla eläkkeen määrä työttömyyskuukausien lukumäärällä ja jakamalla tulo luvulla, joka saadaan vähentämällä työttömyyskuukausien lukumäärä siihen aikaan sisältyvien täysien kuukausien lukumäärästä, joka on kulunut siitä, kun vakuutettu täytti 23 vuotta, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä heinäkuuta 1962 siihen, kun hän saavutti 65 vuoden iän. Työttömyyskuukaudet määrätään täysinä kuukausina niiden päivien yhteenlasketun lukumäärän perusteella, joilta vakuutettu on saanut 1 momentin mukaan työttömyyslisään oikeuttavaa avustusta, ja lukemalla kuukauteen 22 päivää.

16 b §

Jos *työntekijä* on saanut *työttömyysturvalain* mukaista *ansioon suhteutettua päivärahaa*, korotetaan eläkettä työttömyyslisällä. Jos *työntekijä* on ollut koko kalenterivuoden ajan samassa tämän lain alaisessa työsuhteessa, tältä vuodelta maksettu *ansioon suhteutettu päiväraha* ei kuitenkaan tuota oikeutta työttömyyslisään, ellei *työntekijän* tämän lain piiriin kuuluva työsuhde ole päätynyt kolmen vuoden kuluessa ensiksi mainitun kalenterivuoden päättymisestä tai ellei *työntekijä* ole samana kalenterivuotena ansainnut lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) mukaista palkkaa vähintään sanotun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua rajamäärää. Ajalta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona *työntekijä* on täyttänyt 23 vuotta, sekä eläketapahtuman sattumisvuodelta ja sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta maksettu *ansioon suhteutettu päiväraha* ei kuitenkaan tuota oikeutta työttömyyslisään.

Työttömyyslisä lasketaan kertomalla eläkkeen määrä työttömyyskuukausien lukumäärällä ja jakamalla tulo luvulla, joka saadaan vähentämällä työttömyyskuukausien lukumäärä siihen aikaan sisältyvien täysien kuukausien lukumäärästä, joka on kulunut siitä, kun *työntekijä* täytti 23 vuotta, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä heinäkuuta 1962 siihen, kun hän saavutti 65 vuoden iän. Työttömyyskuukaudet määrätään täysinä kuukausina niiden päivien yhteenlasketun lukumäärän perusteella, joilta *työntekijä* on saanut 1 momentin mukaan työttömyyslisään oikeuttavaa *ansioon suhteutettua päivärahaa*, ja lukemalla kuukauteen 22 päivää.

Työttömyysturvalain 18 §:ssä tarkoitettua lyhennettyä työpäivää tekevän ja saman lain 19 §:ssä tarkoitettua osa-aikatyötä vastaan otaneen työntekijän työttömyyspäivien lukumääränä käytetään saatuja päivärahoja vastavien täysien päivärahojen lukumäärää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1989.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämän lain 12 §:n säännöksiä sairausvakuutuslain mukaisten päivärahopäivien sekä niitä vastaavien muun lain mukaisten korvauspäivien huomioon ottamisesta 360 päivän aikaa laskettaessa sovelletaan määrättäessä eläkettä, jonka perustana oleva eläketapahtuma on sattunut lain voimaantulon jälkeen.
